

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักทนายธรรมบุคลิก

บริษัท เอริสโก้คอนซัลติง จำกัด (มหาชน)

ไม่เรียกครอบครัวมาเป็นเหตุให้สิ้นผลหรือไม่

โดย หลักของกฎหมายในการฟ้องเรียกร้องสิทธิตามสัญญาจ้างแรงงานที่มีต่อกันระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างนั้น กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องใช้อายุความทั่วไป คือ 10 ปี นับแต่เวลาที่อาจใช้สิทธิเรียกร้องได้ เช่น นายจ้างฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่ลูกจ้างปฏิบัติผิดหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงาน ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าเป็นการฟ้องโดยอาศัยสิทธิเรียกร้องอันเกิดจากการผิดสัญญาจ้างแรงงาน ซึ่งกรณีเช่นนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้เป็นการเฉพาะ จึงมีอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30

คำว่า **อายุความ** หมายถึง กำหนดระยะเวลาการใช้สิทธิในการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือร้องทุกข์ หากผู้ที่มีสิทธิไม่ได้ใช้สิทธิในการฟ้องร้อง หรือร้องทุกข์ภายในเวลาที่กำหนด สิทธินั้นก็จะหมดสิ้นไป หรือลูกหนี้อาจหยิบยกเหตุดังกล่าวขึ้นต่อสู้ไม่ชำระหนี้ได้ในส่วนที่เกี่ยวกับคดีแรงงาน กฎหมายกำหนดระยะเวลาในการใช้สิทธิฟ้องร้องคดีไว้เช่นกัน

การฟ้องร้องเพื่อเรียกร้องเงินของลูกจ้างต่อ นายจ้างที่พบเห็นอยู่เสมอ นอกจากเงินชดเชยค่าสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า ค่าเสียหายจากการเลิกจ้างไม่เป็นธรรมแล้ว ยังมีเงินอีกประเภทหนึ่งคือ **เงินบำเหน็จ ซึ่งลูกจ้างมาฟ้องร้องภายหลังเกษียณอายุไปแล้วนานกว่า 2 ปีถือเป็นการขาดอายุความหรือไม่** ฉะนั้น ปัญหาแรกต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่าเงินบำเหน็จเป็นจ้างหรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวนี้ ศาลได้เคยวินิจฉัยไว้ว่าเงินบำเหน็จไม่เป็นส่วนหนึ่งของเงินจ้างตามความในมาตรา 165(9) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อันมีอายุความ 2 ปี **แต่เป็นการ**

เรียกร้องเงินบำเหน็จในกรณีที่โจทก์ถูกจ้างเกษียณอายุออกจากราชการตามข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงานตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติว่ามีกำหนดอายุตามฟ้องร้องเท่าใด จึงมีอายุความ 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 164

มีประเด็นมีคำถามต่อไปว่า หากนายจ้างได้กำหนดว่าผู้มีสิทธิจะได้รับเงินบำเหน็จจะต้องยื่นคำร้องขอรับเงินบำเหน็จภายใน 3 ปี หากผู้ใดไม่ใช้สิทธิเรียกร้องให้ถือเป็นการสละสิทธิ ถ้ามว่าข้อกำหนดดังกล่าวนี้ใช้ได้หรือไม่

แนวคำพิพากษาที่ผ่านมา ได้วินิจฉัยไว้ว่าการที่นายจ้างได้กำหนดไว้เช่นนั้นใช้บังคับไม่ได้และไม่ถือว่าเป็นการสละสิทธิ สิทธิเรียกร้องมีได้ภายในอายุความ 10 ปี (ฎีกาที่ 2261-2264/2523)

เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2115/2531 ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงานวินิจฉัยว่า ข้อที่จำเลยอุทธรณ์ว่า การที่โจทก์แต่ละคนได้รับเงินบำเหน็จไปจากจำเลยแล้ว โดยมีได้โต้แย้งคัดค้านแต่อย่างใด ถือได้ว่าโจทก์แต่ละคนได้สละสิทธิที่จะเรียกร้องเอาเงินบำเหน็จในส่วนที่ยังขาดอีก โจทก์ไม่มีสิทธิฟ้องเรียกเงินดังกล่าวนั้นพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า การที่โจทก์ทั้งสิบสามได้รับเงินบำเหน็จจากจำเลยยังไม่ครบถ้วนนั้น แม้จะไม่ปรากฏว่าโจทก์ทั้งสิบสามได้โต้แย้งคัดค้านการจ่ายเงินบำเหน็จของจำเลยไว้แต่อย่างใดก็ถือไม่ได้ว่าโจทก์สละสิทธิที่จะเรียกร้องเอาเงินบำเหน็จในส่วนที่ยังขาดจากจำเลย โจทก์ทั้งสิบสามย่อมมีสิทธิฟ้องให้จำเลยชำระเงินบำเหน็จที่จำเลยจ่ายขาดไปนั้นได้

ข้อที่จำเลยอุทธรณ์ว่า ตามข้อบังคับของจำเลยว่าด้วยกองทุนบำเหน็จ พ.ศ.2521 ข้อ 10 กำหนดว่าจะต้องยื่นคำร้องขอรับเงินบำเหน็จภายใน 3 ปี ข้อตกลงดังกล่าวข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งมีผลใช้บังคับได้ มีอายุความ เมื่อโจทก์ที่ 2 ถึงที่ 4 ที่ 6 ที่ 7 ที่ 9 ถึงที่ 13 มิได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงหมดสิทธิ

ไปตามข้อตกลงนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าการใช้สิทธิเรียกร้องนั้นโจทก์ชอบที่จะใช้สิทธิได้ภายในระยะเวลาอันกฎหมายกำหนดไว้ สิทธิเรียกร้องเงินบำเหน็จนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น โจทก์จึงมีสิทธิเรียกร้องได้ภายใน 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 164 จำเลยจะกำหนดระยะเวลาใช้สิทธิเรียกร้องเงินบำเหน็จให้น้อยกว่า 10 ปี หาได้ไม่ เพราะต้องห้ามตามมาตรา 191 โจทก์ฟ้องคดีนี้ภายในกำหนดอายุความ 10 ปี จำเลยจะยกข้อบังคับของจำเลยขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธไม่จ่ายเงินตามฟ้องหาได้ไม่

ข้อที่จำเลยอุทธรณ์ว่าเงินบำเหน็จไม่มีกฎหมายระบุว่าจะต้องจ่ายแก่ลูกจ้างทันทีเมื่อเลิกจ้าง ก่อนฟ้องคดีนี้โจทก์ทุกคนไม่เคยทวงถามเงินบำเหน็จส่วนที่ยังขาดจำเลยยังไม่ตกเป็นผู้ผิดนัด จึงไม่ต้องรับผิดชอบดอกเบี้ยแก่โจทก์ตามฟ้องนั้นพิเคราะห์แล้วเห็นว่า เงินบำเหน็จนั้นกฎหมายมิได้บังคับให้นายจ้างต้องจ่ายให้แก่ลูกจ้างทันทีที่เลิกจ้าง ดังเช่นค่าชดเชยจำเลยจะผิดนัดก็ต่อเมื่อโจทก์ได้ทวงถามก่อนแต่ข้อเท็จจริงไม่ได้ความว่าโจทก์ได้ทวงถามให้จำเลยรับผิดชอบชำระเงินบำเหน็จตามฟ้องเมื่อใด เมื่อวันทวงถามและผิดนัดไม่ปรากฏชัดแจ้ง โจทก์จึงชอบที่จะได้รับดอกเบี้ยตั้งแต่วันฟ้อง

พิพากษาแก้เป็นว่า ให้จำเลยชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ นอกจากนี้แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานกลาง

บทสรุปสังคาย การเรียกร้องเงินบำเหน็จ เมื่อเงินบำเหน็จมิใช่เป็นส่วนหนึ่งของเงินค่าจ้าง ตามความหมายที่ปรากฏในมาตรา 165 (9) ที่มีอายุความ 2 ปี และการที่กำหนดไว้ว่าให้เรียกร้องภายในเวลากำหนดหากไม่เรียกร้องให้ถือเป็นการสละสิทธินั้น เป็นข้อกำหนดที่บังคับไม่ได้ ดังนั้น การใช้สิทธิเรียกร้องชอบที่จะใช้สิทธิได้ภายในระยะเวลาอันกฎหมายกำหนดไว้ สิทธิเรียกร้องเงินบำเหน็จไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น จึงมีสิทธิเรียกร้องได้ภายใน 10 ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 164 การที่กำหนดระยะเวลาใช้สิทธิเรียกร้องเงินบำเหน็จให้น้อยกว่า 10 ปี หาใช้บังคับได้ เพราะต้องห้ามตามมาตรา 191

